

Показники екстер'єру перепелів батьківського стада залежно від ярусу кліткової батареї при утриманні

Наведені показники екстер'єру та живої маси перепелів батьківського стада японської породи при утриманні в різних ярусах кліткової батареї. Встановлено відмінності у зміні екстер'єрних показників перепелів у 10- та 18-тижневому віці залежно від ярусу. Статистично вірогідної різниці за показником "жива маса" впродовж періоду продуктивного використання встановлено не було.

Жива маса, японська порода, перепел, проміри, екстер'єр, самці, самки, глибина грудей, ширина таза

Збільшення виробництва якісної продукції перепелівництва для забезпечення населення продуктами харчування є основною метою птахівництва загалом.

Ефективність виробництва інкубаційних яєць перепелів залежить від якісної селекційної роботи з птицею, умов її годівлі та утримання. В основному, для виробництва харчових яєць в Україні використовуються перепели японської породи та її популяції. За кордоном деякі вчені для промислового виробництва яєць рекомендують використовувати такі породи, як англійська біла, мармурова, тукседо і смокінгова [3,5]. У той же час, недостатньо вивчено продуктивні якості та адаптаційну здатність перепелів японської породи до технології виробництва продукції в умовах птахопідприємств України.

Важливою є також інформація про те, як веде себе птиця даної породи за різних умов утримання, наприклад, при утриманні перепелів у різних ярусах кліткової батареї. Науковцями проведено багато досліджень у цьому напрямі, однак на перепелах японської породи при виробництві інкубаційних та харчових яєць подібних досліджень проведено не було [1,2,4]. Тому ця тема є актуальною і виникає необхідність вивчити вплив ярусу утримання перепелів на рівень живої маси та показники екстер'єру.

Матеріал і методи досліджень. В умовах лабораторії кафедри птахівництва та дрібного тваринництва НУБіП України було проведено дослід на перепелах японської породи. Птиця утримувалась у 5-ярусних кліткових батареях виробництва "Ніжинсільмаш". У 10-тижневому (на початку продуктивності) та 18-тижневому (на піку продуктивності) віці у перепелів, що утримувались на верхньому (5-у) та нижньому (1-у) ярусах кліткової батареї, було взято проміри статей тіла. На вагах типу "ТНВ-600" визначали рівень живої маси самок та самців перепелів.

Пряму довжину тулуба, обхват грудей, довжину кіля, стегна та плесна визначали мірною стрічкою. Глибину

грудей, ширину грудей та таза вимірювали мірним штангенциркулем згідно загальноприйнятих методик.

Результати досліджень. У результаті проведених досліджень (табл. 1, 2) встановлено, що жива маса самок та самців перепелів батьківського стада з віком дещо знизилась – на 7,35 (3,12%) та 4,3 г (2,18%) при утриманні на верхньому ярусі кліткової батареї, а при утриманні на нижньому – збільшилась на 4,32 г та 8,39 г відповідно. Вірогідна різниця при цьому не була встановлена.

Одержані дані промірів статей тіла самок перепелів, які утримувались на верхньому ярусі кліткової батареї, свідчать, що з віком збільшились пряма довжина тулуба, довжина кіля, довжина стегна, глибина грудей та ширина таза на 8,61%, 3,99%, 16,63%, 2,15% та 4,69% відповідно. Проте зменшились обхват грудей, довжина плесна та ширина грудей – на 4,91%, 0,41% та 7,8% відповідно. Вірогідна різниця була встановлена за показниками: пряма довжина тулуба, обхват грудей за крилами, довжина стегна, ширина грудей та ширина таза.

Що стосується екстер'єрних показників самців перепелів при утриманні на верхньому ярусі кліткової батареї, то з віком збільшились пряма довжина тулуба, довжина кіля, ширина таза, довжина стегна та плесна на 8,82%, 3,0%, 18,03%, 0,42% та 4,76% відповідно, а такі показники як обхват грудей (на 3,07%), глибина грудей (на 0,88%) та ширина грудей (на 11,33%) зменшились. У ході експерименту вірогідна різниця була встановлена лише за трьома показниками (пряма довжина тулуба, довжина стегна та ширина грудей).

При утриманні самок перепелів на нижньому ярусі кліткової батареї у 18-тижневому віці показники екстер'єру (пряма довжина тулуба, глибина грудей, ширина таза, довжина кіля, стегна та плесна) були вищими ніж у 10-тижневому віці на – 8,72%, 1,72%, 5,28%, 5,93%, 15,61% та 1,27% відповідно, проте зменшились обхват грудей за крилами – на 1,56% та ширина грудей – на 3,15%.

Слід відмітити, що у самців 10-тижневого віку пряма довжина тулуба була нижчою на 10,5% порів-

* Науковий керівник – доктор с.-г. наук, професор В.П. Бородай

1. Динаміка екстер'єрних показників перепелів при утриманні на верхньому ярусі кліткової батареї

Показник	Самки				Самці			
	10-тижневий вік		18-тижневий вік		10-тижневий вік		18-тижневий вік	
	X ± Sx	Cv, %	X ± Sx	Cv, %	X ± Sx	Cv, %	X ± Sx	Cv, %
Досліджено особин, гол.	21		21		16		13	
Жива маса, г	235,29±3,73	7,26	227,94±4,75	9,55	197,30±2,51	5,08	193,00±2,28	4,25
Пряма довжина тулуба, см	9,52±0,11	5,34	10,34±0,12***	5,10	9,18±0,12	5,33	9,99±0,17***	6,09
Обхват грудей за крилами, см	16,70±0,14	3,83	15,88±0,09***	2,67	15,33±0,15	4,03	14,86±0,17	4,24
Довжина кіля, см	4,51±0,05	4,71	4,69±0,08	7,77	4,34±0,04	4,11	4,47±0,06	4,51
Довжина стегна, см	4,51±0,06	6,08	5,26±0,03***	2,37	4,27±0,07	6,27	5,04±0,06***	4,48
Довжина плесна, см	2,43±0,03	6,40	2,42±0,04	6,64	2,38±0,04	7,13	2,39±0,03	5,25
Глибина грудей, см	4,65±0,07	6,76	4,75±0,09	8,90	4,54±0,07	6,27	4,50±0,07	5,44
Ширина грудей, см	3,72±0,08	9,68	3,43±0,04**	4,72	3,53±0,07	8,32	3,13±0,06***	6,82
Ширина таза, см	3,20±0,04	5,17	3,35±0,03**	4,39	2,94±0,05	7,45	3,08±0,08	9,44

Примітка: ** – P<0,01, *** – P<0,001 (різниця вірогідна відносно даних у 10-тижневому віці).

2. Динаміка екстер'єрних показників перепелів при утриманні на нижньому ярусі кліткової батареї

Показник	Самки				Самці			
	10-тижневий вік		18-тижневий вік		10-тижневий вік		18-тижневий вік	
	X ± Sx	Cv, %	X ± Sx	Cv, %	X ± Sx	Cv, %	X ± Sx	Cv, %
Досліджено особин, гол.	21		21		15		13	
Жива маса, г	226,25±4,21	8,53	230,57±4,22	8,39	188,83±3,60	7,39	197,22±4,46	8,15
Пряма довжина тулуба, см	9,52±0,14	6,73	10,43±0,11***	4,88	9,21±0,13	5,48	10,29±0,15***	5,15
Обхват грудей за крилами, см	16,27±0,20	5,65	16,02±0,15	4,24	15,45±0,16	3,97	15,16±0,12	2,77
Довжина кіля, см	4,44±0,06	5,77	4,72±0,07**	6,38	4,43±0,06	5,23	4,33±0,04	3,32
Довжина стегна, см	4,38±0,06	6,38	5,19±0,04***	3,30	4,32±0,06	5,41	5,12±0,05***	3,46
Довжина плесна, см	2,34±0,04	7,34	2,37±0,03	5,83	2,37±0,04	6,52	2,44±0,06	7,01
Глибина грудей, см	4,56±0,08	7,70	4,64±0,06	5,56	4,47±0,07	5,78	4,65±0,09	6,67
Ширина грудей, см	3,60±0,05	6,82	3,49±0,04	5,43	3,59±0,07	7,47	3,26±0,04***	4,06
Ширина таза, см	3,23±0,03	4,91	3,41±0,04**	5,56	3,09±0,07	9,02	3,18±0,06	6,57

Примітка: ** – P<0,01, *** – P<0,001 (різниця вірогідна відносно даних у 10-тижневому віці).

няно з 18-тижневим віком. На початку продуктивності довжина стегна та плесна у середньому становили 4,32 см та 2,37 см, що на 15,63% та 2,87% нижче порівняно з аналогічними показниками на піку продуктивного періоду. Глибина грудей та ширина таза з віком збільшились на 3,87% і 2,83%, а обхват грудей, довжина кіля та ширина грудей зменшились відповідно на 1,88%, 2,26% та 9,19%.

У самок встановлена вірогідність різниці за ознаками: пряма довжина тулуба, довжина кіля, стегна та ширина таза; у самців – за прямою довжиною тулуба, довжиною стегна та шириною грудей.

У процесі досліджень було проведено порівняння живої маси та показників екстер'єру одновікових самок та самців перепелів при утриманні їх у різних ярусах кліткової батареї.

Отримані дані свідчать, що середня жива маса самок та самців 10-тижневого віку була нижчою на 9,04 г та 8,47 г при утриманні на нижньому ярусі кліткової батареї.

Аналіз отриманих даних показників екстер'єру перепелів батьківського стада 10-тижневого віку свідчить, що при утриманні самок на верхньому ярусі показники обхвату грудей за крилами, глибини і ширини грудей, довжини кіля, стегна та плесна були вищими на: 2,57%, 1,94%, 3,23%, 1,55%, 2,88%, 3,7% відповідно, а ширина таза – нижчою на 0,93%. Незмінною залишилась ознака "пряма довжина тулуба". У самців, що утримувались на верхньому ярусі показники – пряма довжина тулуба, обхват грудей, довжина кіля, стегна, ширина грудей та ширина таза були нижчими на 0,33%, 0,78%, 2,03%, 1,16%, 1,67% та 4,85%, відповідно, ніж при утриманні на нижніх ярусах. Проте показники довжини плесна та глибини грудей були вищими на 0,42% і 1,54% відповідно.

При утриманні перепелів на нижньому ярусі кліткової батареї середня маса самок та самців 18-тижневого віку становила 230,57 г та 197,22 г, що на 2,63 г та 4,22 г вище порівняно з аналогами, які утримувались на верхньому ярусі. При порівнянні промірів статей тіла двох груп самок (нижній та верхній яруси) було виявлено, що у 18-тижневому віці пряма довжина тулуба, обхват грудей, довжина кіля, ширина грудей та ширина таза збільшились – відповідно на 0,86%, 0,87%, 0,64%, 1,72%, 1,76%, а зменшились – довжина стегна (на 1,33%), довжина плесна (на 2,07%) та глибина грудей (на

2,32%). У самців при утриманні на нижньому ярусі збільшились усі проміри (на 2,92%, 1,98%, 1,56%, 2,05%, 3,23%, 3,99%, 3,14%, відповідно, за винятком довжини кіля, що зменшилась на 3,23%. При цьому вірогідної різниці за даними показниками встановлено не було.

Висновки

1. У результаті проведених досліджень встановлено, що жива маса самок та самців перепелів батьківського стада з віком дещо знизилась – на 7,35 (3,12%) та 4,3 г (2,18%) при утриманні на верхніх ярусах кліткової батареї, а при утриманні на нижньому ярусі збільшилась – на 4,32 г та 8,39 г відповідно.

2. Встановлено відмінності у зміні екстер'єрних показників перепелів у 10- та 18-тижневому віці при утриманні на різних ярусах кліткової батареї.

3. Визначені особливості формування рівня живої маси та екстер'єрних показників перепелів при утриманні на різних ярусах кліткових батарей будуть використані при подальшій оцінці яєчної продуктивності перепелів батьківського стада.

Представлены показатели экстерьера и живой массы перепелов родительского стада японской породы при содержании на разных ярусах клеточной батареи. Установлены различия по экстерьерным показателям перепелов в 10- и 18-недельном возрасте в зависимости от яруса. Статистически достоверной разницы по признаку "живая масса" в течение периода продуктивного использования установлено не было.

Живая масса, японская порода, перепел, промеры, экстерьер, самцы, самки, глубина груди, ширина таза

Parameters of the exterior and alive weight of quail of the Japanese breed of parental herd at a content on different tiers of the cell battery are presented. Distinctions on exterior parameters of quail in 10 and 18-week age depending on tier are established. Statistically significant differences on the sign "live weight" during the period of productive use has not been established.

Live weight, Japanese breed, quail, measuring, exterior, males, females, depth of the chest, width of the pelvis

Література

1. Бородай В.П. Продуктивність курей несучок кросу „Ломанн коричневий” при утриманні у кліткових батареях з різною кількістю ярусів / В.П.Бородай, В.В.Мельник, Н.П.Пономаренко, С.М.Базиволяк, Л.З.Романів // Актуальные проблемы современного птицеводства: материалы IX Украинской конф. по птицеводству с междунар. участием. – Алушта, 2008. – С. 10-15.
2. Альматарнех М. Яке утримання для птиці сприятливіше / М. Альматарнех // Тваринництво України. – 2008. – № 10. – С. 31-35.
3. Виробництво перепелиних яєць та м'яса /

[О.П.Подстрешный; О.В.Терещенко, О.О.Катеринич та ін.; Інститут птахівництва НААН України]; під ред. О.В.Терещенка. – [2-е вид.]. – Бірки, 2010. – 64 с.

4. Кушнеренко В.Г. Підвищення продуктивності птиці яєчних кросів шляхом удосконалення прийомів оцінки і вирощування молодняку : дис. ... канд. с.-г. наук : 06.02.01 / Кушнеренко Владислав Григорович. – Херсон, 2001. – 128 с.

5. Усатенко Є. Породи перепелів в Україні [електронний ресурс]: Земля моя годувальниця. – №29 (655). – 2012. – С. 7. – Режим доступу до ресурсу: <http://ukr.zmk-ua.com/articles/2012/29/1000434-p07-porodi-perepeliv-v-ukraini.html>.